

Etnografski muzej v Ljubljani l. 1934.

Življenje Etnografskega muzeja je teklo in se razvijalo po programu objavljenem v prejšnjih letnikih »Etnologa« in zato se ga ne ponavlja. Pripomniti pa se mora, da je tesnoba zavoda in nedostatek prostorov vse bolj občuten zaradi povečanja zbirk in biblioteke. Država, banovina in narod bi morali poskrbeti za stavbo, ki bi odgovarjala potrebam našega znanstvenega zavoda, kjer bi se shranil in zagotovil celokupen inventar ljudske kulture v Dravski banovini in sosednjih ozemljih. Etnografski muzeji so vendar ogledalo duše in produktivnega dela kakega ljudstva! Kaj naj počne uprava samo z eno razstavno dvorano, ki služi obenem tudi za magaciniranje?!

Direktor muzeja, dr. N. Županič je vodil upravo, razdeljeval uradnikom zaposlitev, kupoval in pridobival folklorno zanimive predmete, vodil je korespondenco z domačimi in inostranimi instituti in učenjaki in kar je glavno uradno prepisko med muzejem in Ministrstvom Prosvete odnosno Upravo Dravske banovine. Nadaljeval je paleo-etnološke studije s posebnim ozirom na Slovane, urejeval je glasilo muzeja »Etnolog« prikupljuje zanj gradivo in sodelavce. Danes je »Etnolog« poznan po vsem kulturnem svetu.

Personalni status.

Direktor muzeja: dr. Niko Županič, III/1, bivši minister.

Kustos: mesto nepopolnjeno.

Restavrator: Maksim Gaspari, X.

Preparator: Drago Vahtar, X.

Provizorna služiteljica: Frančiška Furlan.

Etnografskemu muzeju na delo pridružen: Ivan Simonič, diplom. filozof (1934).

V začetku leta 1934 je uprava kupila za zbirko več starinskih predmetov: slike na steklo, eno zibelko, eno rezljano leseno palico iz l. 1714, nekaj komadov ljudske plastike, zlasti pa lepo in zanimivo kolekcijo 7 oljnatih slik sv. zakramentov, na katerih so vpodobljeni Slovenci v narodni noši iz začetka 19. stoletja (Layerjeva šola). Dalje je pridobljena 1 plastika v lesu »Marija z angelji« in tipična ljudska skulptura Lorenca Ergarja samouka iz Nasovč »Marija pelje v tempelj Jezusa«, nadalje je kupljeno 15 originalnih panjevih končnic in nekaj važnih publikacij za muzejsko knjižnico. G. Fr. Rojc je ponudil upravi E. M. oljno sliko »pri znamenju«, katero smo kupili kot rariteto primitivnosti slikarja-samouka. Kupljen je tudi lep vezen pas za ziljsko žensko narodno nošo. Dalje je nabavljena za zbirko plastična lesena soha Sv. Gregorja v nadnaravni velikosti, delo narodnega podobarja iz Savinjske doline ter pet starih svilenih rut. Pridobljena je tudi stara slovenska kmetska skrinja iz l. 1852., ki je sicer slabo ohranjena vendar pa zanimiva radi dekorja slikanih rož, kakor tudi lesena rezljana pipa v ribji obliki iz okolice Celja; dalje oljnata slika očeta Andreja Smoleta, katero je dobil g. Fr. Cvek l. 1926 v vasi Koritka pri Vel. Loki, itd.

Restavrator M. Gaspari je bil zaposlen s popravilanjem starih in pokvarjenih slik, s pisarniškimi posli, protokoliranjem aktov in pisanjem inventarja, dalje fotografiranjem ljud-

skega življenja in kmetijskega orodja in druge plastike. G. Gaspari je izdelal oljnato sliko »Slovenka« za češko narodopisno društvo iz Plzna kot protidar Etnografskega muzeja za 5 lutk v narodnih čeških nošah. V septembru 1934. je bila ta slika izročena deputaciji »Narodopisne Společnosti« iz Plzna in to na čehoslovaškem konzulatu. G. restavrator je parkrat spremljal upravnika muzeja na uradnem potovanju.

Preparator D. Vahtar je popravil slike na steklo, kmetijsko plastiko in razne druge predmete. Od časa do časa je bil zaposlen v fotografskem laboratoriju z razvijanjem in kopiranjem fotografskih plošč. Dalje je snažil, prezračil in konserviral tkanine in narodne noše iz zbirke.

V spomladi in poleti je bil muzej pogosto obiskan od pojedincev in od korporacij iz tuzemstva in inozemstva. Celi razredi ljudskih šol, gimnazij, akademij, gospodarskih in gospodinj-skih šol so prihajali v muzej in ogledovali etnografsko zbirko z velikim zanimanjem. Tudi vojska ni izostala ampak so prihajali vojaki v oddelkih pod vodstvom svojih oficirjev. V marcu so si ogledali muzejske zbirke dijaki državne obrtne šole pod vodstvom g. I. Franića. V aprilu je posetilo muzej češko pevsko društvo »Smetana« in v maju je bil zavod počaščen z obiskom srbohrvatskega književnika I. Kosor-ja in njegove gospe soproge Ivanke iz Londona. V juliju so prišli v muzej slovenski abiturienti iz Celovca pod vodstvom g. dr. Felaherja. Sprejel jih je upravnik z lepim nagovorom ter jih peljal po posameznih oddelkih. Tudi lužičko-srpski muzikolog B. Krawec (Schneider) je posetil muzej.

Muzejska uprava je bila često naprošena povodom razstav, da posodi več ali manj predmetov. Tako je direktor meseca jan. 1934 konferiral z

narodnimi damami o historični izložbi narodnih vezenin. Ob priliki prireditve »Jadranske Straže« posebno pri plesih v narodnih krojih sicer nismo izposojali narodnih oblek ali smo pomagali z informacijami glede noš. Prošnji »Čebelarskega društva« v Ljubljani je uprava dovolila fotografski posnetek in reprodukcijo slike po originalu P. Žmitka: »Janšin dom na Breznici«, kateri je razstavljen v E. muzeju. Meseca maja je »Splošno žensko društvo« priredilo v muzejskih prostorih zgodovinsko razstavo ženskih ročnih del, za katero je uprava posodila več tozadevnih predmetov iz svoje zbirke. Razstavo je posečal direktor, restavrator pa je pomagal pri aranžiranju. Nekaj etnografskih predmetov je bilo posojeno tudi razstavi na Velesejmu, ki jo je priredila »Zveza gospodinj« v Ljubljani. Meseca maja je prispelo v Ljubljano bolgarsko pevsko društvo »Rodna pesem« in si je tudi ogledalo muzejske razstave. Celoletno so se oglašali jugoslovanski in inozemski učenjaki v muzeju, ali imen ne navajamo.

Drugi dan po tragični smrti Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je muzejsko činovništvo priseglo pred direktorjem zvestobo in vdanost novemu kralju Petru II. dne 10. okt. 1934. predpoldne v muzeju in zapisnik o prisegi je bil poslan kr. banski upravi. Direktor, dr. Županić, je poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu daljšo sozhalno brzojavko.

IV. Mednarodni bizantinološki kongres v Sofiji, 1934.

Etnografski muzej je bil po svojem direktorju dr. Županiću zastopan na IV. mednarodnem bizantinološkem kongresu v Sofiji, ki je trajal od 9. do 16. sept. 1934. v Sofiji sami in od 16. do 20. sept. v obliki znanstvenih